د افغان بشري حقونو سازمان حساب ورکولو ته راکښل شو

Author: IWPR Afghanistan

هېوادوال وايي ډېرو هلو ځلو ته اړتيا ده چې د جګړې له ميراث سره مقابله وشي.

د افغانستان د بشري حقونو خپلواک کميسون (AIHRC) تېره مياشت د آی ډبليو پي آر له خوا د جوړو شوو مناظرو په لړۍ کې تر يو څه سختو نيوکو لاندې راغی.

د بلخ، هرات او کاپيسا ولايتونو ګډون کوونکو وويل، نوموړي سازمان په افغانستان کې د څه دپاسه دېرشو کلونو په جګړو کې د سرته رسېدلو جنګي جنايتونو له ميراث سره د مقابلې لپاره پوره هلې ځلې نه دي کړي.

په بلخ کې ويناوالو وويل، نوموړی سازمان بايد د ښځو د حقونو د خوندي کولو لپاره ډېرې هلې ځلې وکړي.

د مدني ټولنې فعال، ادريس برنا شکايت وکړ، د دې پرځای چې AIHRC د جنسيتي نابرابرۍ پراخې موضوعګانې هوارې کړي، مازې په ښاري سيمو کې يې د يو څو ښځو ستونزو ته ځان رسولی دی.

هغه وويل: «کميسون د ګوتو په شمېر ښارونو کې يوازې دلوستو ښځو پوهه زياتوي، چې په هيڅ ډول اغېزمن نه دي، ځکه د ښځو حقونه تر ډېره بريده په کلو او ولسواليو کې له خطر سره مخ دي.»

د رحمت شاه په نامه د اقتصادي چارو يو کارپوه د AIHRC پر مشرې، سيما سمر نيوکې وکړې چې له تېرو ۱۲ کلونو په نوموړې څوکۍ پاتې ده.

هغه وويل، دې کار پر AIHRC د خلک باور ته زيان رسولی، نوموړی زياته کړه: «زه ګومان کوم افغانان به فکر کوي چې نوموړې د بهرنيانو له خوا پر دې څوکې ګومارل شوې او پخپله د کميسون تر شا بهرنی قوت موجود دی.»

د بلخ په مناظره کې د AIHRC په استازيتوب تقي واحدي ومنله چې د امنيت نشتوالي زياتره په لرې پرتو سيمو او ولسواليو کې د هغوی د کار مخه ډب کړې ده.

د هرات په مناظره کې ميرويس اميني، چې د AIHRC په استازيتوب يې وينا کوله، د کميسون پر خپلواکۍ او استقلاليت ټينګار وکړ. نوموړي وويل، د هغې موخه په هېواد کې بشري حقونو ته د درناوۍ پراخول او همد ارنګه خپلو قانوني ازاديو ته د هېوادوالو لاسرسی دی.

يو شمېر نورو ويناوالو ټينګار وکړ چې عادي افغانان د AIHRC په اړه ډېر لږ معلومات لري او رسنۍ زياتره د بشري حقونو موضوعګانو په اړه زياتې ډانګ پيټې نه ښکاري.

د هرات د ولايتي شورا غړي، سيد عظيم کبرزني وويل، کميسون نه دی توانېدلی دولتي موسسې وڅاري او د بشري حقونو سرغړوونکي په ګوته کړي.

د سيمه ييزې مدني ټولنې د فعالانو په استازيتوب شفيق بهروزيان ومنله او ويې ويل : «افغانان د کميسون په اړه معلومات نه لري.» هغه وويل، آن هغو خلکو چې د AIHRC او د هغې د کارونو په اړه يو څه اورېدلي هم دي، هغه له لويديځ څخه يو را وارد شوی شی بولي. په کار دي چې د بشري حقونو هڅې د هېواد له وضعې سره برابرې وې. نوموړي په دوام وويل، هغوی بايد د پرګنو پراخ ملاتړ ولري.

بهروزيان هم د سياسي موضوعګانو په اړه د کميسون د چوپتيا له امله نيوکې وکړې، ويې ويوښتل ولې هغوی خپل دريځ نه دی پياوړی کړی.

په پام کې وه چې د ۲۰۱۱ کال د دسمبر په مياشت کې کميسون په افغانستان کې په وروستيو درې لسيزو کې د بشري حقونو د سرغړونو په اړه يو ريوټ خپور کړي. ويل کېدل په دې ريوټ کې د پخوانيو جنګ سالارانو نومونه هم وو چې اوس پر حکومتي لوړو څوکيو کار کوي. ريوټ خپور نشو.

د کاپيسا ولايت د نجراب په ولسوالۍ کې ويناوالو شکايت وکړ چې هغوی بيخي د کميسون له ياده وتلي دي.

د نجراب د پراختيايي شورا مشر، عبدالجميل امين وويل، سره له دې چې دا ولسوالي ډېره پراخه سيمه لري او اوسيدونکو يې له زياتو سرغړونو څخه کړېدلي دي، AIHRC له هغوی سره د مرستې لپاره هيڅ هم نه دي کړي.

Location: Afghanistan
Topic: Human rights

Source URL: https://iwpr.net/ps/global-voices/%D8%AF-%D8%A7%D9%81%D8%BA%D8%A7%D9%86-%D8%A8%D8%B4%D8%B1%D9%8A-%D8%AD%D9%82%D9%88%D9%86%D9%88-%D8%B3%D8%A7%D8%B2%D9%85%D8%A7%D9%86-%D8%AD%D8%B3%D8%A7%D8%A8-%D9%88%D8%B1%DA%A9%D9%88%D9%84%D9%88-%D8%AA%D9%87-%D8%B1%D8%A7%DA%A9%DA%9A%D9%84